

Kunstens virkning – en filosofisk tankeproces i kunstens svøb

Morten Paustian (MP), Erhvervsfilosof, indehaver af Pantheon filosofi

I artiklen præsenteres Kunst som en levendegørelse af virkninger. Den kan gøre vores tanker levende ved at flette nærværet ind i vores egen afstand til verden. Herved kan der omvendt set opstå en indsigt i virkningers betydning for afklaringen af kunstens nødvendighed i sig selv. Kunstneren udfordres til at bytte plads med verden, for dermed at kunne træde i stedet for sin egen afstand til det skabende. Herved bliver den kunstneriske proces en absolut gestus til den frie bevægelse og dermed til menneskets udvikling som en form i verden. Kunsten kan i sin yderste form lære os at modtage og frembringe nye tanker og idéer til verden.

Nærværende artikel er blevet til i lyde af tanker og bevægelser. Artiklen er således skrevet i et tankesprog, hvor tankerne låner os indsigten i afstanden til verden. Med disse tanker kan vi møde verden i bevægelse. Ordet vrider sig her løs af semantikken, og bidrager i stedet til lyden af nye tanker. De udpeger mellemrum og er dermed resonansgivende i forhold til bevægelser. De er i sig selv organiserende og rummelige spejle. Som toner af afstande finder de vej frem til mødet med omverden. Tankerne fortæller os om vor tids adskillelse i verden. Det bliver en bevidstgørende proces, hvor tankerne først leder os frem til abstraktionen af virkninger, hvorefter det bliver en udfoldelse af det virkende ved at give plads til de tanker, der kommer udefra, og som låner os indsigten i 'adskillelsens forbindelse'. Det betyder ganske enkelt, at når vi eksempelvis går ind i kunstens liv og skal forsøge at identificere essensen af kunst og dens nødvendighed, så kan vi mærke en forunderlig kraft, der viser os frem mod virkelighedens enestående karakter. Noget sker roligt og sværmende. Noget synes at være givet. Noget bliver til inden i os selv, og noget møder os åbent. På et helt grundlæggende plan starter bevægelsen. Herfra tager vi et skridt i retning af vores egen adskillelse fra verden. Vi kan opleve et mellemrum, hvilket giver os et forstørrelsesglas af vores egen distance til verden. Det er her, hvorfra vi mærker, hvordan verden kommer os i møde. Den organiserer billedet på en tilstand. Den låner os en form af selve begrebet VIRKNING - noget vi kan erfare som en forbindelse af adskillelsen til verden.

Denne måde at blive bevidst om kunstens nødvendighed, kræver en absolut form. Formen vekselvirker med denne afstand, og leger os frem til en klarhed omkring virkninger i verden. Disse virkninger er billeder på mellemrum, hvor disse mellemrum former spændingsflader, der får virkeligheden til at bryde med sin egen form. Alt afhængig af hvilken spændingsflade, der opstår i mødet med verden, opstår der tilsvarende et behov for en modsatrettet bevægelse, som kan frigøre os fra en eventuel besudlet tilstand. Vi kan i denne bevægelse opleve rummet omkring os, som var det inde i os selv. Der er tale om en distance eller en forskydning i verden, og denne form for afstand kan give os en mulighed for at blive bekendt med det mellemrum, der organiserer et ene i et hele. Dette mellemrum kan erfares og udtrykkes på forskellige måder. Her har vi tanken, følelsen, ordet eller kroppen, der på hver deres måde forsøger at begribe distancen som en abstraktion af mellemrummet. Det vil sige, hvilken virkning er distancen skabt af? Dette spørgsmål sætter en

tankerække i gang. Undersøgelsen af kunstens essens, som var denne en abstraktion af sin egen nødvendighed, kan blive til en form af bestemte typer bevægelser i verden.

Vores sanser kan folde sig omkring de spændingsflader, som vi erfarer kan tage form i mødet med verden. Her opstår der en beslægtet tilstand, som kan frembringe en kompositorisk kompleksitet, hvor denne kompleksitet rummer en grad af en bevidsthedstilstand. Ordet og logikken rækker i den sammenhæng ikke langt nok ind i verden for at kunne forløse eller bemærke denne kompleksitet. Med kunsten har vi til gengæld muligheden for at kunne gengive et mellemrum ud fra flere forskellige abstraktionsniveauer, hvorved distancen kan udtænkes som bevægelser i vores liv. Vi sanser på forskellig vis disse mellemrum, hvilket sætter os i stand til at kunne virkeliggøre vores egen forestilling om verden og det skabte. Når vi lader os mærke af forskydninger, har vi muligheden for at finde en kompositorisk klarhed til at skabe forbindelsen til nye sammenhænge og sanselige former. Selve virkningen af noget kommer til os, når vi tillader en strøm af bevidsthed. Det er som en udefrakommende form, hvor tankerne møder én med den dikotomi, som mellemrummet udtrykker.

Vi ved derfor også, at en idé udtrykker bevægelsen fra tanke til handling. Vi har således muligheden for at bruge distancen i verden til at kunne løfte os selv ud af det modsætningsfyldte ved at bruge afstanden som en forbindelse til noget nyt. Kunsten kan vise os disse mellemrum. Kunstneren kan formgive de virkninger, der ligger i verden ved at granske betydningen af forskydninger. Kunsten kan derfor også flytte vores bevidsthed fra et stadie til et andet, eftersom udstrækningen af kunstnerens sanselighed kan forvandle distancen til Kunstens virkning – en filosofisk tankeproces i kunstens svøb en forbindelse. Det er som udgangspunkt verden set fra oven, hvor de horisontale spændinger udgør de mellemrum, der ligger mellem mennesker og deres tilgang til hinanden. I disse mellemrum kan vi mærke organiseringen på vores egen krop. Her opstår der nye betydningsdannelser, som kan vække vores egen underfundige virkning. Virkninger kan således udgøre rum, idet de skaber bevægelse. Her bliver afstanden som antydning ikke en forskydning men snarere en forbindelse. Denne forbindelse knytter betydningen af virkninger sammen. Der opstår en form, som kan rumme adskillelsen på en sådan måde, at vi former afstande ud fra nye typer forbindelser. Disse nye typer forbindelser kan bruge fraværet af noget på en måde, der lader formen blive indholdsbestemt. Det vil sige, at der bliver tale om en identifikation af virkningen af en form. Vi mærker så at sige distancen til verden, og gengiver denne ud fra nogle afstandsbedømmelser, der udfolder virkelighedens tilblivelse.

Kunsten går ind i disse mellemrum, og giver os forbindelsen til verden som en sanselig strøm. Det er formentlig også derfor, at kunsten formår at vedblive som en sammenhængskraft i vores samfund. Den kan reflektere virkninger og bivirkninger i vores samfund samt fungere som inspirationskilde til nye initiativer og forbindelseslinjer i verden. Den gør det ellers u håndgribelige sanseligt og betydningsfuldt. Kunsten kan således ekspandere på sine egne iagttagelser ved at gestalte forskydninger af mellemrum. Den kan vise os, hvad der sker mellem mennesker og i livet i det hele taget. Den finder sløjferne til vores sanser frem.

Kunsten kan fuldføre vores egen forudbestemmelse ved at gengive, hvordan tankerne snor sig omkring en virkningsfuld kapacitet. Der er således en ånd i disse ord, som forsøger at fortælle os, at i livets midte finder vi kunstens essens. Det skal forstås på den måde, at vi formentlig kan forene vores liv med kunsten, når vi tillader at udvide vores tænkning på baggrund af en udtryksform. Her bidrager vi med en tilgang, der gør kunsten til en gave for os, som vi alle kan behøve for at kunne udvikle en grundlæggende kærlighed til verden. I denne selvudfoldelse opstår der en udvidelse i kraft af udtryksformen som et medium. Vi bliver bevidstgjorte om vores egen kaskadering, og samtidig udvikler vi en kundskab, som bidrager til helheden. Kunsten bliver således en forbindelse for de fleste til hinanden, fordi kunsten rummer en praksis, der opløser ens grundlæggende adskillelse fra verden, og i stedet udvider forbindelsen til os; til vores egen form.

Vi har således muligheden for at bevidstgøre os om vigtigheden med livet ved at finde frem til vores egen virkning som en form. Virkningen fremkommer ved at lade os selv mærke fremdriften, når vi transformerer vores egen adskillelse til verden, og i stedet bruger denne adskillelse som en særlighed. Herved bliver det et bidrag, der kan tilvejebringe en klarhed omkring hinandens kapacitet. Følelsen eller oplevelsen af nederlag, meningsløshed, ikke at blive forstået eller at blive isoleret kan opløse sig selv, når vi bruger os selv som medium for kunstnerisk virke. Vi bliver nemlig til en virkning af os selv, hvilket styrker vores mulighed for at genskabe en positiv afgrænsning af os selv.

***

Der ligger altså en iboende menneskelig forløsning i kunsten, og denne udgør samtidig begrundelsen for kunstens nødvendighed. Det er således formen på vores egen modstand, der forvandles til et åbenbart bidrag. Selve mellemrummet eller distancen mellem os og verden kan i det perspektiv blive erstattet af en tilgang, som kan rumme vores forskydning på en sådan måde, at vi modsætningsfrit kan forbinde os til verden. Dette er formentlig grundtanken og idéen med kunst, som er det et rum i os selv. Der opstår en sammenhæng i formen mellem distancen og forbindelsen, som i sin essens er skabt ved indholdsbestemmelsen af selve begrebet virkning. Det vil sige, at kunsten kan forsyne os med en følelse, der gengiver logikken om skabelse ud fra det, der virker. Virkningen bliver omdrejningspunktet for den fylde, der udløser en måde at anskue verden på. Det kan betyde, at der kan komme til at knytte sig en forvandling til dette omdrejningspunkt. Vi former os så at sige omkring denne simple ligning, der i sin grundsubstans handler om sammenhængen i adskillelsens dikotomi: VIRKNINGEN.

Der må derfor ligge en iboende proportionalitet, som kendetegnes ved at være udstrækningen af den adskillelse, som udtrykker mellemrummet, hvor dette mellemrum kan forvandles ved blot at være kunst. Det gør, at kunsten som betegnelse rummer en løsning på den dikotomi, der kløver vores distance til verden. Alene det forhold, at noget betegnes som kunst, gør det virkningsfuldt, eftersom alvoren distingverer forskydningen til et 'vor alle'. Det er således opdagelsen af mellemrummets organiserende betydning, der blotlægges i en kunstnerisk bedrift. Den friholder vores sanser til at kopiere det særlige eller det særegne ved former og dermed distancer i verden.

Det spændingsforhold, som til tider kan bemægtige vores klarhed, kan rumme en forskydning, som vi får givet som en kraft. Der er således en virkning, som kommer til udtryk ved, at vi gengiver vores egen opmærksomhed. Spændingsforhold kan her slippe taget i os, når vi løser gåden omkring virkningens forbindelse til verden omkring os. Her formfuldender vi vores egen løssluppenhed Kunstens virkning – en filosofisk tankeproces i kunstens svøb med en simpelhed, der bliver aksens omkring den viljeløse handling. Det er i disse momenter, at vi er blevet til et medium for vores eget liv, hvorved vi samtidig oplever formen på vores egenvirkning.

Forskydninger bliver så at sige opløst, og adskillelser har mistet deres indvirkning. Det bliver til en form uden indhold, og dermed forbindelser i deres klare virke. Her er friktionen på et minimum, og modstanden er afløst af et absolut tilstedevær, som mennesket har brug for i sin erfaring af verden. Med kunsten kan vi tilslutte os verden, fordi kunsten kan give os verden tilbage – den forbindelse vi måske tidligere anså for at være umulig kan i stedet vise sig at være virkelig. Og den kan virkeliggøres i kraft af den kunstneriske kundskab, hvor denne kundskab sammenføjer bevidsthedsdannelsen i vores bevidsthed. I denne bevægelse sker der et skifte fra kunst til filosofi. Dette kan være kunstens funktion, hvorfor en formanlyse af kunsten samtidig rummer kunstens egen præmis om virkeliggørelsen af sanselige tilkendegivelser. I formanlysen mønstres nemlig de bevægelser, der kommer til én i kraft af tankens prærogativ. Disse tanker forsøger at præcisere den iboende distance en given kunstform gengiver. Der er således en klarhed forbundet med enhver kunstform, som deler bestemte udtryk og dermed forskellige kunstmæssige sammenhænge. Filosofiens opgave knytter sig i dette perspektiv til en klarlæggelse af hvilke typer spændingsmomenter, der opstår mellem selve kunsten og verden. Der er tale om en afstandsbedømmelse af og i mellemrum. Adskillelsen i verden er tilsyneladende det kommende form. Det er adskillelser, som kunsten kan videregive i kraft af distingverede udtryksformer. Her kan kunstneren udtrykke den grundlæggende forskydning, der kan være mellem mennesket og organiseringen af mennesket i verden. Forskydningerne er således en afstand i tid og rum, hvilket forudsiger en fremtidig form, der kan reflektere konturerne til nye livs- og samværsformer.

Kunstnerens fornemmeste hverv må derfor også være at skildre det mellemrum, som er organiserende for distancen. Vedkommende må vise os, hvorledes denne distance kan erfares og samtidig overkommes. Her udfordrer kunstneren ikke blot sin egen erkendelsesmæssige grænse, men ligeledes fremtidens mulighed. Kunstneren kan frisætte rummet for samvirke og samtidig dét, der giver verden den fylde, som sansen billiger. Der er således en brydning i den kunstneriske udformning, eftersom sansen samler tankens passage omkring det mellemrum, hvorfra præmissen om sammenhæng hviler. Det sker med forbindelsens hånd, der vækker vor alles opmærksomhed på det enestående, som var det en kovending eller en transformation. Menneskets intimitet gives videre i en form, der mærker vores følelse i verden med et flettet pas af spådomme. Det er almanakken, der genopdages som en kunstskat. Kunsten er således fremtidens laboratorium. At mærke mellemrummet gør det muligt at tilegne sig en indsigt i det kommende. Erfaringsdannelsen vokser frem af det vi endnu ikke har lært, hvorfor erfaringen af et mellemrum samtidig bliver en øjesten af vores eget fremtidige virke. De former for adskillelse, som vi endnu ikke har formået af fjerne, bliver fremtidige begivenheder – verden vil lære os noget nyt hver dag. Læringen handler

således om rummets rummelighed. Det handler om at lede begivenhedens gang i kraft af vores egen form for åbenhed. Dette gør kunsten til en mønsterbrydende kanal, hvor vi forbliver en passus af vores samtid og samtidig et medium for nye tankeprocesser.

Dette opdages i kraft af begrebet virkning. Virkning bliver det, der former vores bevidsthed på en sådan måde, at vi oplever at kunne genkende det skabende. Virkning udgør kernen i formen på kunst. Den bevidstgør os om det udefrakommendes betydning som værende en del af fremtidens forbindelse. Vi oplever en styrke, der fylder tilblivelsen af kunst og samhørighed med salighed. Denne følelse af salighed udtrykker en form af kunstens forandrende kapacitet. Den indtræffer som et led i kunstens fylde, og forbliver den samme, uagtet påvirkningen fra rammernes afgrænsning. Salighed er en tilstand, som fremkommer ved at lade adskillelsens forbindelse vise sig som et mellemrum af distancen, der på trods af denne afstand, stadig gør at den mærker os med en form for forløsning.

***

I sin egentlige sammenhæng betyder det, at kunsten, når den er bedst, kan give os verden tilbage. Den udligner ved at vise os vores distance til verdens skabelse, og dermed hvilken form, der kan have polariseret vores eget forhold til omverden. Kunsten kan bidrage til livet ved at opløse det vi har taget for givet, og i stedet formgive verdens bevidsthedsniveau, på en sådan måde, at vi mærker vores egen bevægelse i verden; i mødet med kunsten. Kunsten kan derfor også drage omsorg for vores sjæl. Den kan give os en grund til at tro, idet kunsten kan samle vores opmærksomhed på mellemrummet. Det er nemlig i mellemrummet, at noget kan ske af sig selv, og vi kan blive klar over selve formgivningen af vores egen bevidstheds styrke. Bevidsthedens styrke står ikke alene. Selve bevidsthedsdannelsen er afledt af selve mellemrummet. Her viser der sig som oftest en form for analogislutning, som knytter an til den videre formgivning. Bevidsthedsdannelsen er så at sige sin egen. Den tilslutter sig ikke noget andet end en formgivning af forskellige typer bevægelser, der masserer en rytme. Disse rytmer er bevægelsens fremdrift, og når vi mindst venter det, opstår der nye typer bevægelsesformer, som har afgørende betydning for det forudgående. Det vil sige, at et skift i rytmer ligeledes kan blive skift i grundlaget for det forudgående, hvorved der kan opstå ny vinkler på det samme.

Det er således i bevidsthedsdannelsen, at formgivningen sker – dette er livets kerne. Der må derfor også knytte sig en karakterdannelse til selve bevidsthedsdannelsen, hvilket formgiver indsigten i en yderst anvist tilblivelse. Men der er nogle processer, der går forud for dette. Og det handler om at bryde vaner og bestemte måder at gøre ting på.

Et brud med ens metoder er således også et brud med ens tilgang til livet. Opdagelsen af nye praksisformer er tilkoblingen af sig selv i en ydre forstand. Det er muligheden for at bevæge sig videre i retning af ens egen tilblivelsesproces, hvorved refleksiviteten gradvist stiger i takt med udvidelsen af kendskabet til praksisformer. Bevidsthedsdannelsen og praksisformer hænger således

nøje sammen. De er uadskillelige i forhold til at mønstre en disciplin omkring noget. Ligeledes afstedkommer discipliner af en forbundethed til et metodisk afsæt, hvorfor en faglighed må bestemmes ud fra måden at gøre noget på. Bevidsthedsdannelsen bliver dermed i kraft af udefrakommende virkninger den del af menneskets bevægelse, som indbefatter en lighed i bevidsthed. Eksempelvis må det betyde, at mennesker der ligner hinanden, alt andet lige har oplevet formen af den samme virkning, hvilket ligeledes må forene idéen om en karakterdannelse og vedkommendes metodiske tilgang. Det må alt andet lige betyde, at formen på ens måde at tilegne sig viden, må kunne afføde forskellige former for viden om virkninger. Det vil sige, at selvom kunsten fremstår som værende den samme mennesker imellem, så er det metodiske valg ikke nødvendigvis det samme, hvorfor virkningen af en faglighed ligeledes kan vise sig at være vidt forskellig fra person til person. Pointen vil her være, at den faglige betegnelse ikke er afgørende for at kunne bestemme, hvilken fysisk fremtræden der er tale om. Derved må vi kunne tilføje, at kunsten ikke blot står alene med udfordringen om at finde sin særstatus blandt mange andre fagligheder, men enhver faglighed må gøre sig selv til genstand for sin virkning, ellers mister den sin klarhed.

***

Der opstår herfra et reservoir af metoder, som frembringer viden på forskellige måder. Typen af viden vil således være betinget af metoden, hvorved metoderne i dette perspektiv bliver linien i en faglighed, og dermed praksis på området. Alt afhængig af hvilken metode, man benytter sig af, vil det være muligt at udtrykke beredskabet i metoderne. Det er således muligt at identificere den perspektivrigdom, der knytter sig til forskellige metoder. Kunsten kan derfor ikke kun blotlægge forskellige metoders virkninger. Den kan tillige gøre det klart, at metoder udgør et dække for en rytme, og dermed en simulation af de afledte virkninger. Metoden til denne refleksion er således at billedgøre en sanselighed, hvor sanseligheden bliver en rytme og dermed ydersiden af en tankegang. Denne form for refleksion frembringer i sig selv indersiden af en sanselighed, hvorved organiseringen i sidste instans kommer til at knytte sig til formen i bestemte tankegange. Kunsten kan således rumme enhver form for metode ved at portrættere et givet bevægelsesmønster. Og de logikker, der knytter sig til disse bevægelsesmønstre, bliver i lige linje udtryk for en erfaringsdannelse af forskellige kontaktflader i selve bevægelsen.

Det betyder, at hvorom alting er, så er begrebet 'virkning' udgangspunktet for enhver bevidsthedsdannelse. En gentagelse af en praksisform kan således udforme det samme, hvor det samme bliver en distinktion af noget forudgående. Det vil sige, at praksis på et felt udgør en retning eller en bestemt måde at frembringe viden på. En praksis bidrager derved med en form for selvindsigt, eftersom en praksis er betinget af ens egen måde at afklare vigtigheden af den frembragte viden. Ikke desto mindre er en praksis i nøgterne vendinger en måde at gøre noget på. Distinkte måder at gøre noget på, vil reflektere den samme form for viden. Det er meget muligt, at tematikker og problemstillinger kan variere, men selve vidensformen vil reflektere et portræt, eftersom der knytter sig en kropslighed til en praksisform.

Filosofiens råderum vil forblive den samme uagtet hvilken problemstilling, at det måtte dreje sig om. Filosofien har ikke desto mindre en beslægtet problemstilling om teoridannelse, eftersom filosofi baserer sig på tankernes virkning. Den metodiske udfordring er at distingvere filosofi til at omfatte sin egen form. Det vil sige, at idéen om en særlig filosofisk metode ligger iboende denne problemstilling. Den filosofiske metode må ligeledes være en form for undersøgelse af sin egen lovmæssighed, hvilket betyder at virkningen af filosofi må være udtryk i denne lovmæssighed. Den filosofiske metode kan bruges af enhver. Den betinger sig ikke af forudgående teknisk indsigt, men er uden videre en form af sin egen virkning; nemlig frembringelse af erkendelser. Virkningen er indsigt i tankens virkning, hvilket indbefatter en refleksion over virkningen som et stilbrud, eftersom tankens virkning rummer måden at tænke på. Stilbruddet finder vi i selve opdagelsen af sammenhænge, der viser sig i udfoldelsen af en tankes passage. Her formgives en allerede forudgående indsigt i selve måden hvorpå forklaringen forekommer. Det er således i dennes praksis, at stilbruddet forekommer, eftersom selve forklaringen reflekterer en forudgående indsigt i det der sker, hvorfor det kan være en forklaring. Det vil sige, at i selve begrebet foreskrives en tilnærmet nøjagtighed af en lovmæssighed, som gør det muligt at forudsige, hvad der sker eller kan komme til at ske. Der må således både forekomme en forskydning og samtidig en gentagelse af en bevægelse for at noget kan være en forklaring og samtidig forblive det samme.

Det betyder, at en forklaring for så vidt kun kan tage afsæt i gentagelser af det samme, og dermed i distinkte virkningers betydning for bevægelser. Forudsigelser vil derimod basere sig på tilnærmede beskrivelser af forudgående erkendelser, der gentager sig inden for nye områder eller nye former for udviklingsammenhænge. En forudgående erkendelse vil således distingvere, hvorvidt en tænkning placerer sig i forhold til noget andet eller nogle andre. Det betyder, at formen på en tankegang vil blive modsvaret af en relationel placering, som et perspektiv på det værdsættende i en tænkning. Og her må det værdsættende være muligheden for erkendelser i kraft af måden at tænke på. Kraften er selve måden at tænke på. Med det menes der, at virkninger udtrykker metafysiske parasitter, som gør det muligt at tilegne sig en indsigt i verdens tilblivelsesprocesser. Disse metafysiske parasitter placerer sig i realiteten som vekslende farver på de mulige måder at anskue det fuldkomne billede af meningsdannelsen. De er rummelige billeder af den organisering, som kraften leder os igennem, hvilket forbliver drypvise nedslag og billeder af et samlet portræt. Kraften er således formens udtryk, hvilket vil sige billeder på virkende bevægelser. Der er således ingen forudgående viden om det kommende, men blot en opdagelse af det kommende ud fra en rytmi og dermed en gentagelse af et bestemt bevægelsesmønster. Dette mønster affotograferer en sammenhæng som ingenlunde er set før. Det er mønsteret på bevidsthedsdannelse, hvilket rummer filosofien om tankens virkning som en parafrase af en model på selv samme.

***

Samlingsbegrebet for denne tekst må siges at være metoders forankring i menneskets udvikling. Det vil sige, at menneskets udvikling kan blive reflekteret i kraft af hvilken metode vedkommende benytter sig af. Derved opstår der en ny vigtighed og betydning af begrebet næstekærlighed, som kunne kaldes formen på andægtighed. Filosofiens rolle har været at undersøge substansen i

kunstbegrebet, hvilket har ledet frem til en erfaringsdannelse omkring begrebet virkning. Selve virkning er en forbindelse af adskillelser, der så igen er en organisering af kraft. Vi har således været vidne til en begrebsafklaring, der er udledt af en filosofisk analyse desangående og samtidig en refleksion over virkeligheden i kunstverdenen. Næstekærlighedsbegrebet står uberørt hen – dette er logikken omkring dette begreb. Det nærmest påkalder sig en umættelig trang til opmærksomhed, men alene skildringen af kunst som en metodisk frembringelse af tankens virkning, vidner om en erkendelsesmæssig kløft mellem næstekærlighed og dens kilde til indsigt i det kommende. Med denne tilgang synes der at opstå en mulighed for overbærenhed, og dermed en afrunding. Næstekærlighed bliver den anstændige vished om forskningens meddelelsesform, hvor kurven for kundskab knæler ved det modsætningsfrie udgangspunkt.

Selve idéen om næstekærlighed må således have en form, hvor forbindelsens adskillelse ophæver formen på virkningen og i stedet indskrives en gestikulation, der har karakter af forudsigelighed. Denne forudsigelighed baserer sig på indoptagelsen af andres reaktioner som udtryk for det nødvendiges komme. Der er således en trodsen af skæbnen ved at sætte sig ud over ens eget behov for reaktioner. Det er en form for udsættelse af ens egen relation til verden for dermed at kunne facilitere en bevidstgørelsesproces omkring ens egen virkning på omverden.

Næstekærlighed bliver ligeledes også kernen i kunstens virkning, idet denne gestus viser fremtidige begivenheders forløb. Det er kreativitetens motor, eftersom fremtiden gives klart og let ved at lade sig besmykke med andres udviklingsbehov. Det, der sker, er grunden til at vi nogle gange kan have svært ved at løsrive os fra omverden uagtet dets positive eller negative reaktioner. Det fremtidige ligger midt i mellem, som en neutralitetens vogter der frisætter menneskets behov for selvstændighed. Kunsten som en metode frembringer i dette lys en afstandtagen til holdninger og meninger. I stedet drejer det sig om udviklingsprocesser, der kan fremkalde billeder af et fællesskab, hvor der er plads til tanker og følelser uden at blive dømt på dettes virkelighed. Kunsten som en metode er ingeniørlig en meningsfuld aktivitet – det er en facon af menneskets behov for udfoldelse af sig selv som vidne og dermed en forudsætning for begrebet metode.

Kunsten kan bringe sammenhæng i menneskets forundersøgelser. Den kan formgengive ens egen praksis og dermed stipulere en forankring af en meditativ bevægelse. I denne spontane udfoldelsesproces opstår der en klarhed, hvor vi oplever at vores tanker er givet udefra. Det er ikke tanker vi selv er kommet frem til, men tanker vi har modtaget. Hvem denne giver er – vil være en livslang undersøgelse værd, men det er sikkert og vist, at det i hvert fald hverken er dig eller mig, der finder på de nye idéer og tanker. Dem modtager vi fra et andet sted. Åbenheden er derfor også en nødvendighed for nytænkning, og kunstens metoder kan give os den fornødne åbenhed, til at modtage nye tanker og idéer. Det kan være lidt af et puslespil nogle gange, men praksis på området er mod og åbenhed kombineret med følsomhed. Herved bliver det en selvforstærkende proces, hvor vi samtidig kan modtage musik, billeder, følelser og ord, der styrker alle tre dele. Ja, kunsten kan lære os at blive sikre på os selv, som vitterligheds vidner til det mellemrum, der forbinder os til adskillelsen.

Artiklen er blevet til med støtte fra Statens Kunstråd.